

Η «νέα» Μεταπολίτευση

Του **Σίμου**
Ανδρονίδη*

Η επέτειος των 40 χρόνων από την αποκατάσταση της Δημοκρατίας εύλογα «γεννάει» πολλά ερωτήματα όσον αφορά το αν έχουμε εισέλθει στην εποχή της «νέας» Μεταπολίτευσης. Ο πρωθυπουργός με άρθρο του στην «Καθημερινή της Κυριακής» (20/7) υποστήριξε πως έχουμε εισέλθει ήδη στην εποχή της «νέας» Μεταπολίτευσης. Μάλιστα ορίζει και προσδιορίζει

τον λαϊκισμό ως τον κύριο «εχθρό» που πρέπει να «εξουδετερωθεί».

Φυσικά στην επιχειρηματολογία του ο λαϊκισμός εγγράφεται στον λόγο και τη δράση του ΣΥΡΙΖΑ. «Ο λαϊκισμός έδωσε την έσχατη μάχη οπισθοφυλακών για να φέρει την Ελλάδα εκτός ευρώ και να ακυρώσει τη συμμετοχή της στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Απέτυχε! Ο λαϊκισμός έδωσε την έσχατη μάχη για να εμποδίσει το ξήλωμα του κρατισμού. Αποτυγχάνει και σε αυτό», γράφει.

Η «νέα» Μεταπολίτευση που, κατά τα λεγόμενα του πρωθυπουργού, «έχει ήδη ξεκινήσει», ορίζεται σε αντιπαράθεση με τον «επάρατο» λαϊκισμό και αποτελεί το απαύγασμα της «νέας» Ελλάδας της οικονομικής ανάπτυξης και του περιβότου success story. Ο λαϊκισμός και ο κρατισμός αποτελούν σημαίνοντα στοιχεία της παλαιάς μεταπολιτευτικής θέσμιας, η οποία εξεμέτρησε το ζην.

Πολλοί θεωρούν ότι η «νέα» Μεταπολίτευση εκκινεί συμβολικά τον Μάιο του 2010, όταν η τότε κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ υπέγραψε την πρώτη δανεική σύμβαση (Μνημόνιο). Η «νέα» Μεταπολίτευση, ως σημαίνον και ως σημαντικότατο ταυτόχρονα, ορίζεται σε άμεση και συμβολική αντιδιαστολή με την παλαιά μεταπολιτευτική θέσμια, η οποία και διαμόρφωσε τους όρους για τη σταδιακή επικράτηση του λαϊκισμού, του κρατισμού και των πελατειακών σχέσεων. Η «παλαιά» Μεταπολίτευση ως όρος που περιγράφει ένα συγκεκριμένο κοινωνικό και πολιτικό γίγνεσθαι αποτελεί ανασχετικό παράγοντα για την πρόοδο και την ανάπτυξη της χώρας, οπότε, για διάφορους δημοσιολόγους και δημοσιολογούντες, η εκ νέου νοσηματοδότηση και ανασηματοδότηση της λέξης και της έννοιας Μεταπολίτευση απορρίπτει ρητά και κατηγορηματικά εκείνες τις λαϊκίστικες παθογένειες και πρακτικές, που με βάση την επιχειρηματολογία τους οδήγησαν και στη σημερινή βαθιά και πολυεπίπεδη κρίση. Ουσιαστικά, με βάση και τη μνημονιακή «διευθέτηση» της οικονομικής κρίσης επιχειρείται η αποδόμηση του μεταπολιτευτικού κοινωνικού συμβολαίου, το οποίο απετέλεσε «άξονα» που συνέβαλε στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και του βιοτικού επιπέδου των μισθωτών εργαζομένων.

Πέρα από τη σημαντική απίσχνανση των δύο βασικών κομματικών πυλώνων της μεταπολιτευτικής περιόδου (Ν.Δ. και ιδιαίτερα το ΠΑΣΟΚ) και τον συνακόλουθο κατακερματισμό του κομματικού συστήματος, η αποδόμηση της μεταπολιτευτικής κοινωνικοπολιτικής θέσμιας και συγκρότησης συμφύεται οργανικά με εκείνες τις πολιτικές που είχαν αποτελέσμα τη ραγδαία επιδείνωση των όρων ζωής των μισθωτών εργαζομένων. Η μείωση μισθών και συντάξεων, η κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, η αποδόμηση του κράτους πρόνοιας, οι αθρόες απολύσεις, η κατάρρευση της μερικής και ευέλικτης απασχόλησης, τείνουν να μεταποτίσουν δομικά το «κέντρο βάρους» προς την

πλευρά του κυρίαρχου συνασπισμού εξουσίας.

Ο συσχετισμός δύναμης που είχε προκύψει ως απόρροια της ορμητικής «εισόδου» των λαϊκών τάξεων στο κοινωνικό και πολιτικό προσκήνιο την πρώτη περίοδο της Μεταπολίτευσης, έχει πλέον μεταβληθεί και αλλάξει ριζικά.

Ο πολιτικός και ιδεολογικός λόγος των κυβερνήσεων αυτής της περιόδου έρχεται να συμπληρώσει τις «ολικές» παρεμβάσεις αναμόρφωσης του κοινωνικού πεδίου, καθότι, σε αυτό το πλαίσιο, οι διεκδικήσεις των εργαζομένων και των συνδικάτων «βαπτίζονται» «κλειστά συμφέροντα συντεχνιών» που θέτουν προσκόμματα στον «αναγκαίο» οικονομικό και πολιτικό εκσυγχρονισμό της χώρας. Η αντιστροφή του νοήματος των λέξεων ορίζει και φορτίζει συμβολικά το «πέρασμα» στη «νέα» Μεταπολίτευση, η οποία ισούται με τον «ολικό» εξευρωπαϊσμό και εκσυγχρονισμό της χώρας.

Όμως η «νέα» Μεταπολίτευση που οραματίζεται και ευαγγελίζεται ο πρωθυπουργός επ' ουδενί δεν ταυτίζεται με την απορρύθμιση της αγοράς εργασίας και με την κατάργηση θεμελιωδών και κεκτημένων εργασιακών-κοινωνικών δικαιωμάτων. Η «νέα» Μεταπολίτευση συνδέεται και σχετίζεται με την ενεργοποίηση των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας. Σχετίζεται με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Ο ΣΥΡΙΖΑ, ως το «ενεργό» πολιτικό υποκείμενο που διεκδικεί την κυβερνητική εξουσία, οφείλει να σηματοδοτήσει το «πέρασμα» σε μια «νέα» Μεταπολίτευση, σε μια «νέα» ιστορική περίοδο ανασηματοδότησης του κοινωνικού και πολιτικού πράττειν. Η «νέα» Μεταπολίτευση δεν αποτελεί έργο μιας «από τα πάνω» διευθέτησης, αλλά αποτελεί επίδοκο και διακύβευμα που ενεργοποιεί και τους «από κάτω»: ο ΣΥΡΙΖΑ οφείλει να λειτουργήσει ενωτικά και συνθετικά προχωρώντας και προωθώντας την ώσμωση κοινωνικής και πολιτικής σφαίρας.

Η «νέα» Μεταπολίτευση δεν ορίζεται και δεν νοείται ως απόρριψη του «λαϊκισμού» και του «κρατισμού», αλλά ως «σφαίρα» απόσπασης και πρόσπισης θεμελιωδών δικαιωμάτων, καθώς και ως διαδικασία που θα συμβάλει στην εμπάθυνση της δημοκρατίας και των δημοκρατικών θεσμών. Πρωτίστως η πολιτική «σφαίρα» που διαμορφώνεται πρέπει να συγκρουστεί με τη μνημονιακή διευθέτηση και θέσμια, ώστε να προκύψει ως «οργανική» επανάκτηση του πραγματικού νοήματος της πολιτικής διαπάλης.

Όπως έγραψε και ο Κωνσταντίνος Τσουκαλάς, «αν λοιπόν μιλάμε για το "τέλος της μεταπολίτευσης", το τέλος αυτό συναρτάται με την αποδυνάμωση ή ακόμα και την εξαέρωση των στιβαρών μέχρι πρόσφατα κοινωνικών και ιδεολογικών θεμελίων αυτής της διάχυτης πολιτειακής αισιοδοξίας. Όλες οι επιμέρους αλλαγές στους όρους διεξαγωγής του πολιτικού παιχνιδιού είναι αναγώγιμες στον πάνδημο κλονισμό των όρων πρόσληψης της ίδιας της πολιτικής» («Εφ.Συν.», 19/7). «Ο πάνδημος κλονισμός των όρων πρόσληψης της ίδιας της πολιτικής» κινείται στις «παρυφές» μιας αντίληψης που ανταμβάνεται την πολιτική ως «άσκηση επί χάρτου» από «τα πάνω» και όχι ως «ζωντανή» διαδικασία που ανασηματοδοτείται λόγω της δραστηριοποίησης κοινωνικών και πολιτικών υποκειμένων.

* Υποψήφιος διδάκτωρ στο Τμήμα Ποιτικών Επιστημών του ΑΠΘ